

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

“HESAB EDİRƏM Kİ, AZƏRBAYCAN RABİTƏ VƏ YÜKSƏK TEKNOLOGİYALAR SAHƏSİNDƏ BÖLGƏDƏ MƏRKƏZİ ROL OYNAYIR”

Bu sözləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 26-da Rəşad Nəbiyevi Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar naziri təyin olunması ilə əlaqədar videoformatda qəbul edərkən deyib.

O, bildirib: - Mən Prezident vəzifəsinə seçildəndə həm nəqliyyatda, həm də rabitə sahəsində vəziyyət bizi qane etmirdi. O vaxt yüksək texnologiyalardan, ümumiyyətlə, söhbət getmirdi, yollar fərbad vəziyyətdə idi, dəmir yolları infrastrukturuna köhnəlmişdi, dəniz nəqliyyatı sahəsində hər hansı bir irəliləyiş yox idi, əksinə, bizim donanmamız böyük dərəcədə köhnəlmişdi. Bütövlükdə bu sahədə vəziyyət ürəkəcan deyildi. Görülmüş tədbirlər nəticəsində bu gün Azərbaycan nəqliyyat sahəsində dünyada lider dövlətlərdən biridir. Bunu həm Azərbaycan vətəndaşları görürlər, eyni zamanda, Azərbaycan beynəlxalq təşkilatların reytinglərində daim yüksək yerlər tutur. Təkcə Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesabına baxmaq kifayətdir, hər kəs görsün ki, bu sahədə çox ciddi islahatlar aparılır və Azərbaycan reytinglərə görə dünya miqyasında qabaqcıl yerlərdədir. Avtomobil yollarının keyfiyyətinə görə 24-27-ci yerləri bölüşürük. Dəmir yollarının səmərəliliyinə görə biz dünyada 11-ci yerdəyik. Hava nəqliyyatının səmərəliliyinə görə dünyada 12-ci yerdəyik. Yəni, bu yüksək yerləri əldə etmək böyük səylər, düşünülmüş siyasət tələb edirdi. Əlbəttə ki, nəqliyyat infrastrukturuna qoyulan vəsait bu yeni vəziyyəti yaratmışdır. Nəqliyyat sahəsinə qoyulmuş vəsait bu gün ölkəmizin iqtisadi, xüsusilə qeyri-neft sektorunun inkişafına da müsbət təsir göstərir. Ona görə biz, ilk növbədə, ölkə daxilində infrastrukturunu tamamilə yenidən qurduq. Eyni zamanda, ölkəmiz üçün çox vacib olan və uzunmüddətli inkişaf strategiyamıza uyğun olan tranzit imkanları da yaratmışıq. Son 17 il ərzində 17 min kilometrdən çox avtomobil yolu tikilib, həm magistral yollar, həm kənd yolları, həm də şəhərlərarası yollar. Bu proses bu gün də davam etdirilir. Eyni zamanda, azad edilmiş torpaqlarda da yol infrastrukturunun yaradılmasına bu il start verilmişdir. Biz bu işləri planlı şəkildə görəcəyik. Füzulidən Şuşa şəhərinə açılmış yeni yol onu göstərir ki, biz bu işləri faktiki olaraq ən qısa müddət ərzində görə bilirik. Ölkə daxilində dəmir yolu nəqliyyatı sahəsində önəmli layihələr icra edildi, dəmir yollarımızın reabilitasiyası layihələri icra olundu.

Əlbəttə ki, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun Azərbaycanın təşəbbüsü ilə inşa edilməsi bölgəmizdə və bütövlükdə Avrasiyada yeni nəqliyyat xəritəsini yaratdı. Bizim tərəfdaşlarımız hazırda bu yoldan istifadə edərək öz məhsullarını müxtəlif istiqamətlərə çatdırırlar. Qeyd etməliyəm ki, Azərbaycan ərazisindən

keçən yolların çoxşaxəli olması bizim imkanlarımızı böyük dərəcədə artırır. Pandemiya dövründə bütövlükdə bütün dünyada iqtisadiyyatın tənəzzülə uğramasına baxmayaraq, bildirməliyəm ki, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilə daşınan yüklərin həcmi təxminən 20 faiz artmışdır. Bizim dəmir yolu infrastrukturumuzdan bir çox ölkələr istifadə edir. Hazırda Çin-Qazaxıstan-Xəzər dənizi-Azərbaycan-Avropa marşrutu, eyni zamanda, Əfqanıstan-Türkmənistan-Xəzər dənizi-Azərbaycan-Avropa marşrutu mövcuddur. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunu faktiki olaraq Lapis-Lazuli yolu ilə birləşdirdik və əlbəttə ki, burada çoxşaxəli nəqliyyat infrastrukturunu öz rolunu oynamışdır. Çünki bizim imkanlarımız genişləni. Bir neçə il bundan əvvəl mənim təşəbbüsləmlə istismara verilmiş Bakı gəmiqayırma zavodunda bütün növ gəmilər istehsal olunur və biz bu istehsalı hər il artırırıq. Hazırda zavodda tankerlər, Ro-Ro gəmiləri və yük gəmiləri istehsal olunur. Biz bu sahədə xaricdən asılılığı aradan qaldırmış, minlərlə iş yeri açmışıq və neft-qaz əməliyyatlarında iştirak edən şirkətlər üçün də imkanlar yaratmışıq. Onlar da öz sifarişlərini bu zavoda verirlər.

Biz Xəzər Gəmiçiliyini müasirləşdirmişik, Xəzərdə ən böyük donanmaya sahibik və hər il donanmaya yeni gəmilər təqdim edilir. Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Xəzər dənizində yükdaşımalarnın təşkili üçün əvəzolunmaz rol oynayır. Hava nəqliyyatına gəldikdə, təkcə onu demək kifayətdir ki, bu gün bizim təyərə parkı ən müasir parklardan biridir. Həm yük təyyarələrimiz, həm sərnəşin təyyarələrimiz müasirdir, dünyanın aparıcı şirkətlərinin istehsalıdır. Bakıdakı Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanı beşulduzlu hava limanıdır və dünyada belə hava limanlarının sayı 10-a yaxındır. MDB-də isə artıq neçə ildir ki, Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanı birinci yerdədir. Mənim göstərişimlə digər şəhərlərimizdə inşa edilmiş hava limanları bizim nəqliyyat potensialımızı böyük dərəcədə gücləndirir. Son illərdə 7 hava limanı inşa edilmişdir. Füzuli şəhərində yeni beynəlxalq hava limanının inşasına start verilib və azad edilmiş torpaqlarda - ya Laçın, ya Kəlbəcər rayonlarının ərazisində ikinci beynəlxalq hava limanı inşa ediləcək.

Bir sözlə, nəqliyyat sektoruna göstərilən diqqət və aparılan düşünülmüş siyasət, bax, bu realığı yaratmışdır. Bu gün nəqliyyat sektorumuz həm müasirdir, həm də ölkə qarşısında duran vəzifələri icra etməyə imkan verir. Eyni zamanda, bu sahəyə qoyulan milyardlarla dollar səviyyəsində sərmayələr artıq bizim qeyri-neft iqtisadiyyatımıza öz müsbət təsirini göstərir. Nəqliyyat sektoruna qoyulan sərmayələr 1-2 ilə, həttə 5-10 ilə geri qayıdan sərmayələr deyil. Bu, uzun-

müddətli sərmayədir. Bu sərmayələr insanların rahatlığına və ölkənin uzunmüddətli dayanıqlı inkişafına nail olmaq üçün qoyulubdur. Digər sahələrə gəldikdə, burada da müsbət dinamika, tərəqqi var. Hesab edirəm ki, Azərbaycan rabitə və yüksək texnologiyalar sahəsində bölgədə mərkəzi rol oynayır. Təsədüfi deyil ki, artıq dünya miqyasında böyük nüfuz qazanmış “Bakutel” sərgisi ənənəvi olaraq Bakıda keçirilir. Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının rəhbərləri ilə mənim çoxsaylı görüşlərim onu göstərir ki, bizdə bu sahəyə qoyulan investisiyalara və yetirilən diqqətə beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən yüksək qiymət verilir. Hesab edirəm ki, biz ölkə daxilində rabitə sahəsində bütün əsas məsələləri həll etmişik. Əlbəttə ki, mən texnoloji inkişafıla bağlı görülmüş işlər arasında peykləri qeyd etməliyəm. Bu sahəyə rəhbərlik edən şəxs kimi, Siz bütün bu işləri yaxşı bilirsiniz. Biz peykləri orbitə çıxaranda bəziləri sual verirdilər ki, bu, nə üçün lazımdır. Ancaq həyat göstərdi ki, bu, bizə çox lazımdır. Həm müharibə dövründə, həm müharibədən sonrakı dövrdə peyklərdən istifadə bizə çox böyük üstünlük təmin etdi. Təsədüfi deyil ki, Vətən müharibəsi, Azərbaycanın apardığı əməliyyatlar dünyada hərbi ekspertlər tərəfindən XXI əsrin müharibəsi adlandırıldı. Çünki bu, texnoloji inkişaf baxımından bir yenilik idi.

Müharibədən sonra - hazırda bizim bərpa işləri ilə bağlı planlarımız üçün də peyklər çox böyük əhəmiyyəti var. Sizin məna təqdim etdiyiniz məlumatlar əsasında biz indi daha böyük səmərə ilə minatəmizləmə işləri görürük. Eyni zamanda, kənd təsərrüfatının, meşə fondunun, su resurslarının, ekoloji vəziyyətin gələcək inkişafı ilə bağlı peykdən ötürülən məlumatlar xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Biz burada heç bir ölkədən asılı deyilik. Eyni zamanda, gələcəkdə bərpa işlərini düzgün təşkil etmək üçün bu imkanlar əlbəttə ki, bizə böyük üstünlük yaradır. Bir sözlə, Azərbaycanda həm nəqliyyat, həm texnologiyalar, həm də rabitə sahələrində görülmüş işlərə birmənalı şəkildə müsbət qiymət vermək olar. Bu müsbət qiyməti, o cümlədən dünyanın aparıcı maliyyə qurumları və Davos Ümumdünya İqtisadi Forumu vermişdir. Gələcək vəzifələrə gəldikdə, əlbəttə ki, bu müsbət dinamika saxlanmalıdır. Biz texnoloji inkişaf sahəsində daim qabağa hədəflənməli, hərbi sahədə yenilikləri Azərbaycana gətirməliyik. Nəzərə alsaq ki, bizim bu sahədə aparıcı ölkələrlə çox sıx dostluq əlaqələrimiz var və Azərbaycan texnoloji ixracıla bağlı hər hansı bir məhdudiyyət yoxdur, biz bu sahədə daim qabaqlayıcı addımlar atmalıyıq. Azad edilmiş torpaqlarda bərpa işlərini apararkən mütləq yüksək texnologiyalardan istifadə olunmalıdır. Mən artıq bayan etmişəm ki, azad edilmiş ərazilər bütöv-

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV FRANSANIN AVROPA VƏ XARİCİ İŞLƏR NAZİRLİYİNİN DÖVLƏT KATİBİNİ QƏBUL EDİB

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 26-da Fransanın Avropa və Xarici İşlər Nazirliyinin dövlət katibi Jan Batist Lömuani qəbul edib. Dövlət katibi Jan Batist Lömuan dörd il əvvəl Azərbaycana səfərini və Bakıda Fransız-Azərbaycan Universiteti - UFAZ-ın yeni tədris binasının açılışın-

da iştirakını məmnunluqla xatırladı. Söhbət zamanı regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, Azərbaycan-Fransa əlaqələrinin gündəliyinə toxunulub.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər müzakirə olunub.

lüksdə yaşıl enerji zonası olmalıdır, buna imkan var. Bizim su resurslarımız kifayət qədər geniş həcmlidir. Eyni zamanda, günəş və külək enerjisi növlərinin yaradılması üçün imkanlar var. Yaşıl enerji zonası ilə bərabər, kənd təsərrüfatında ən müasir texnologiyalar tətbiq edilməlidir. Azad edilmiş ərazilərdə qurulacaq şəhərlər və kəndlər “smart-city”, “smart-village”, - yəni, “ağıllı şəhər”, “ağıllı kənd” konsepsiyası əsasında qurulmalıdır. Azad edilmiş ərazilərdə hazırda böyük nəqliyyat layihələri icra edilməyə başlanmışdır, Füzuli Hava Limanının inşası başlamışdır. Qeyd etdiyim kimi, Kəlbəcər, yaxud Laçın rayonlarının ərazisində ikinci hava limanı inşa ediləcək. Biz Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun inşasına start vermişik. Bununla paralel olaraq, indi bölgədə nəqliyyat-kommunikasiya sahəsində böyük layihələr müzakirə edilir. Burada əlbəttə ki, Horadiz-Zəngilan dəmir yolu, ondan sonra Zəngilan-Naxçıvan dəmir yolu, Naxçıvan-Türkiyə dəmir yolu layihələri prioritet təşkil edir və digər layihələr də, həmçinin. Çünki hesab edirəm ki, müharibədən sonra yaranmış vəziyyət bölgə ölkələri üçün yeni imkanlar açır. Azərbaycan bu sahədə əməkdaşlığa hazırdır və bu işə öz töhfəsini verməkdədir. Ölkəmizin inkişafı üçün indi yeni imkanlar açılıb. Azərbaycan özünü dünyada ləyaqətli, güclü, məsuliyyətli ölkə kimi göstərmişdir. Müharibə bir çoxlarına Azərbaycanın potensialının nədən ibarət olduğunu göstərmişdir. Keçən il qeyri-neft sənayemiz 12,5 faiz artmışdır. Nəyə görə? Texnoloji inkişaf, sənayeləşmə, investisiyalar, güzaştli şərtlərlə kreditlərin verilməsi, dövlət-özəl sektor tərəfdaşlığı - bütün bu amillər öz rolunu oynayıb. Texnologiyalar, telekommunikasiya sahələrində artıq bir çox yerli şirkətlər yaranmışdır və həm Azərbaycanda, həm də xaricdə fəaliyyət göstərir. Biz onlara da dəstək verməliyik. Təsədüfi deyil ki, Davos Ümumdünya Forumu Məhz Azərbaycanı Dördüncü Sənaye İnqilabının mərkəzlərindən biri seçdi. Məhz onların təşəbbüsü ilə bu baş verdi və müvafiq sənəd də imzalandı.

Ona görə sizin nazirliyinizin üzərinə böyük funksiyalar düşür. Mən sizdən əvvəl bu vəzifədə çalışmış nazirin fəaliyyətindən də razıyam. O da öz vəzifə borcunu şəərəllə yerinə yetirirdi, bir çox önəmli məsələləri həll etmişdir, Azərbaycanın bu sahədəki inkişafını təmin etmişdir. Ancaq hər yerdə islahatlar gedir, islahatlar ləbuddür və ölkə qarşısında yeni vəzifələr durur. Mən hesab edirəm ki, siz bu vəzifələri icra edə bilərsiniz. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, bu, sizə göstərilən böyük inamdır, etimaddır və sizin üçün böyük məsuliyyətdir. Siz bu məsuliyyəti öz işinizlə doğrultmalısınız.

Nazir Rəşad Nəbiyev deyib:

- Görülən işlər verdiyiniz qiymətlə bağlı qeyd edim ki, Sizdən bu sözləri eşitmək şəərəlli olduğu qədər də məsuliyyətlidir. Amma heç şübhəsiz ki, Sizin yürütdüyünüz xarici siyasət nəticəsində ölkəmizin etibarlı tərəfdaş imci olmasaydı, heç bir dövlət peyklər kimi yüksək texnoloji məhsulları bizə ixrac etməzdi. Eyni zamanda, cənab Prezident, Sizin yürütdüyünüz daxili siyasət nəticəsində ölkəmizin iqtisadi qüdrəti və nəticə etibarilə maliyyə resurslarımız olmasaydı, bu peykləri əldə etmək imkanımız da olmazdı. Ən başlıcası isə, cənab Prezident, Sizin kosmik sənayenin inkişafına göstərdiyiniz davamlı diqqət və qayğı uğurlarımızı şərtləndirən əsas amillər olmuşdur. Yeni təyinatla üzərimə düşən vəzifələri və bu vəzifələrdən irəli gələn şəxsi məsuliyyətimi də tam şəkildə dərk edirəm. Nazirliyin tabeliyində olan müəssisələrin səmərəli fəaliyyət göstərməsi üçün onların ən qısa zamanda korporativləşmələrinin vacib olduğunu anlamaqla yanaşı, əsas vəzifəmizin sahə üzrə, yəni, nazirliyə həvalə edilmiş sahə üzrə effektiv dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, ədalətli tənzimləmə mexanizmlərinin yaradılması və nəticə etibarilə ədalətli rəqəbat mühitinin formalaşdırılmasıdır. Cənab Prezident, sonda icazə verin, Sizi əmin edim ki, iqtisadi islahatların dərinləşməsi ilə bağlı qarşıya qoyduğunuz tapşırıqlara da sahə nazirliyi olaraq öz töhfəmizi verə bilmək üçün əlimizdən gələni əsirgəməyəcəyik.

“YALNIZ DOST ÖLKƏLƏR BİZİM TƏRƏFƏDAŞIMIZ OLACAQ”

Bu sözləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 25-də İran İslam Respublikasının Xarici İşlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif qəbul edərkən deyib.

O, bildirib: Biz ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın səviyyəsindən çox məmnunuq. Bildiyiniz kimi, biz çoxsaylı – prezidentlər səviyyəsində 10-dan çox, eləcə də digər yüksək rütbəli rəsmilər səviyyəsində görüşlər keçirmişik. Bu görüşlərin hamısı çox səmərəli olub. Bu yaxınlarda ölkəmizdə səfərdə olan Baş nazirin müavini Şahin Mustafayev mənə aparılan müzakirələr və razılaşmalar barədə hesabat verdi. Biz planlaşdırdığımız bütün işləri həyata keçirmişik. Biz son bir neçə ildə iki qardaş ölkənin çox yaxın olduğu siyasi sahədə, iqtisadi sahədə, nəqliyyat, enerji sahələrində çox yaxşı nəticələr görürük. Bizim bu gün diqqətimizdə olan Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi kimi bütün layihələr, enerji infrastrukturunu ilə bağlı layihələr uğurla inkişaf edir. Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi işləyir. Mənə indicə məlumat verilib ki, ötən il yükdaşımaların həcmi demək olar ki, 20 faiz artıb. Bu, çox müsbət nailiyyətdir.

Regionda yeni vəziyyətlə əlaqədar yeni imkanlar, sözsüz ki, özəl investitorlar, həmçinin dövlət qurumları üçün əməkdaşlığa geniş qapılar açıq. Hazırda yeni nəqliyyat əlaqələri müzakirə mərhələsindədir və sözsüz ki, bizim Xudafərin su anbarı ilə bağlı əməkdaşlığımız və elektrik stansiyasının tikintisi ilə əlaqədar gələcək planlar artıq çox aktiv fazadadır. Ümidvaram ki, qarşıdakı bir neçə

ildə bu layihəni tamamlaya və hər iki tərəfi yeni elektrik enerjisi istehsalı ilə təmin edə biləcəyik. Həmçinin bizim bir neçə il əvvəl yüksək səviyyədə razılaşdırdığımız layihə – Ordubad və Marazad elektrik stansiyaları ilə bağlı işlər uğurla gedir. Beləliklə, bizim geniş gündəliyimiz var. Bundan əlavə, ümidvaram ki, tezliklə çay üzərindən yeni körpünün təməlqoyma mərasimi keçiriləcək və bir çox

digər məsələlər.

Bizim müzakirə edəcəyimiz çox məsələlər var. Əlbəttə ki, biz işğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulmasında iştirak edəcək şirkətlər arasında İran şirkətlərini görməyə çox şad olarıq.

Məhəmməd Cavad Zərif qəbula görə təşəkkürünü bildirərək, deyib: – Mən Sizin “3+3” əməkdaşlıq formatı təklifinizə uyğun olaraq, regionun

6 ölkəsini ziyarət edəcəyəm, yəni 5 üstəgəl İran. Sizin süllhlə bağlı təqdim etdiyiniz baxışınızın müzakirəsi və onun reallığa çevrilməsini təmin etmək üçün çalışacağam, çünki region ölkələrinin bir-biri ilə əməkdaşlıq edə bilməsi hamımızın maraqlarına uyğundur.

Energetika, yenidənqurma və geri döncək əhalinin yaşayışı üçün vəsaitə ola biləcək kənd təsərrüfatı kimi sahələr bizim üçün prioritet təşkil edir və şirkətlərimiz işə başlamağa hazırdır. Biz Sizin rəhbərliyiniz altında bu günə qədər həyata keçirdiyimiz səfərlər, o cümlədən ölkəmizin Baş nazirinin müavini və xarici işlər nazirinin İrana olduqca uğurlu səfərlərini yüksək qiymətləndiririk. Biz Şimal-Cənub və Cənub-Qərb dəhlizləri çərçivəsində həmin sahələr üzrə işləmək arzusundaıyıq. Buraya elektrik enerjisinin istehsalı, energetika, “Xudafərin” və “Qız Qalası” hidroqovşaqları ilə bağlı əməkdaşlıq və digər məsələlər də aiddir. Çox şadıq ki, rəsmilərinizin İrana səfərləri zamanı bu layihələr üzrə sürətli irəliləyiş əldə olunmuşdur və artıq biz ölkələrimiz arasında daha uzun birgə dostluq sərhədinə sahib ola bilərik.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşıl enerji zonasının yaradılması üçün investorlarla müzakirələr aparılır

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşıl enerji zonasının yaradılması məqsədilə bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə ilə bağlı da özəl investisiyaların cəlb olunması üçün investorlarla müzakirələr aparılır. Bu barədə İqtisadiyyat və Energetika nazirliklərinin birgə məlumatında deyilir.

Məlumatda bildirilir ki, Azərbaycanın elektroenergetika, o cümlədən bərpa olunan enerji mənbələri sahəsinə xarici və yerli investorların marağı artır. “Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli Sərəncamı ilə müəyyən edilmiş vəzifələrin mühüm istiqamətlərindən biri elektroenergetika sahəsinə özəl investisiyaların cəlb edilməsi üçün zəruri tədbirlərin görülməsidir. Energetika Nazirliyi tərəfindən ilkin layihəsi hazırlanmış 2050-ci ilədək dövrü əhatə edən energetika sektorunun uzunmüddətli inkişaf strategiyası məhz özəl investisiyalara istiqamətlənən inkişaf modelinə əsaslanır. Azərbaycan bərpa olunan enerji mənbələri ilə zəngin resurslara malik ölkələrdəndir. Günəş və külək enerjisi potensialının səmərəli istifadəsini təmin et-

mək üçün 2030-cu ilə qədər elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrinin payının 30 faizə çatdırılması hədəf olaraq müəyyən-ləşdirilib. Bununla əlaqədar olaraq, 2030-cu ilədək təqribən 1500 meqavat həcmində yeni gücün istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Bu vəzifənin məhz özəl investisiyalar hesabına reallaşdırılması planlaşdırılır. Beynəlxalq tələblərə cavab verən qanunvericilik bazasının mövcudluğu investorları maraqlandıran başlıca şərtlərdəndir. Qeyd olunan Sərəncama əsasən, “Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında” qanun layihəsi hazırlanıb və aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılaraq baxılmaq üçün təqdim edilib. Qanunun qəbulundan sonra Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ilə birlikdə enerji mənbələrindən istifadə sahəsində özəl investisiya hesabına kiçikhəcmli layihələrin həyata keçirilməsinə başlanılacaq. Bununla yanaşı, bu sahədə pilot layihələr də həyata keçirilir. Ötən il dekabrın 29-da Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının “ACWA POWER” şirkəti ilə 240 meqavat gücündə külək elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı

müqavilələr imzalanıb. Layihənin həyata keçirilməsinə ümumilikdə 300 milyon ABŞ dolları həcmində investisiya qoyuluşu, il ərzində 1 milyard kilovat saata yaxın elektrik enerjisinin istehsalı nəzərdə tutulur. Bu layihənin icrası nəticəsində il ərzində 200 milyon kubmetr qaza qənaət ediləcək, habelə ətraf mühitə atılan tullantıların həcmi ildə 400 min tonadək azaldılacaq. Layihənin reallaşdırılması həmçinin, müasir istehsal və xidmət sahələrinin yaranmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına töhfə verəcək. 2020-ci ilin yanvar ayında Birləşmiş Ərəb Əmirli-yinin “Masdar” şirkəti ilə günəş elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı icra müqaviləsi imzalanıb. Hazırda şirkətlə müzakirələr davam edir və mart ayında digər müqavilələrin imzalanması gözlənilir.

Dövlət başçısının tapşırığına əsasən, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşıl enerji zonasının yaradılması məqsədilə bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə ilə bağlı da özəl investisiyaların cəlb olunması üçün investorlarla müzakirələr aparılır. Bunlarla yanaşı, ənənəvi enerji resurslarından elektrik enerjisi istehsalı sahəsinə də özəl investisiyaların cəlb olunması istiqamətində işlər davam etdirilir. Müasir yanasmalara əsaslanan “Elektroenergetika haqqında” qanun layihəsinin qəbul edilməsi bu sahədə rəqəbət mühitinin formalaşmasını təmin edəcək. İnvestisiyaları həm mövcud stansiyaların özəlləşdirilməsi, həm də yeni özəl elektrik stansiyalarının tikintisi yolu ilə cəlb etmək nəzərdə tutulur. Artıq İqtisadiyyat və Energetika nazirlikləri tərəfindən bəzi kiçik güclü elektrik stansiyalarının özəlləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlanıb. Eyni zamanda, nazirliklər yeni qaz-turbin elektrik stansiyasının tikintisi üçün investisiya şirkətləri ilə danışıqları davam etdirir və bir çox beynəlxalq şirkətlər layihədə iştiraka marağını ifadə edib.

Dünya İqtisadi Forumu pandemiya ilə mübarizədə innovativ həll yollarını müzakirə edir

Yanvarın 25-dən 29-dək Dünya İqtisadi Forumunun “Davos gündəliyi 2021” adlı tədbiri keçirilir. Hər il baş tutan ənənəvi Davos İqtisadi Forumu bu il pandemiya ilə bağlı təhlükəsizlik tədbirləri səbəbindən virtual formada öz işinə davam edir.

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin analitiki Ayhan Satici AZƏRTAC-a bildirib ki, tədbir çərçivəsində bir çox iqtisadi, sosial, ekoloji və texnoloji məsələlər, o cümlədən, iqtisadiyyatın davamlı inkişaf sistemləri, sənaye transformasiyası və inkişafı, qlobal resurs idarəçiliyinin inkişafı, Dördüncü Sənaye İnqilabının texnoloji imkanları, qlobal və regional əməkdaşlığın inkişafı kimi mövzular ətrafında dünya liderlərinin, iş adamlarının, beynəlxalq təşkilat üzvlərinin və sair iştirakçıların müzakirəsi olacaq. Pandemiyanın qlobal səviyyədə yaratdığı sistemətiik dəyişikliklər, 2020-ci ildə ortaya çıxan problemlər və 2021-ci ildə bəşəriyyəti gözləyən digər aktual məsələlər də forumun müzakirə mövzularındandır. Həmçinin “Davos gündəliyi” çərçivəsində COVID-19 pandemiyasının vurduğu zərərlərin minimallaşdırılması üçün innovativ, dayanıqlı və inkişafa meyilli institusional yanasmaların müzakirəsi də gözlənilir. “Davos

gündəliyi 2021” tədbiri Dünya İqtisadi Forumunun “Böyük Sıfırlama Təşəbbüsü”nün başlamasına və yazda baş tutması gözlənilən xüsusi illik görüşün hazırlıqlarına öz töhfəsini verəcək.

O qeyd edib ki, “Davos gündəliyi 2021”-in bu il çatdırmaq istədiyi əsas mesajlardan biri “İnamın bərpa edilməsi üçün həlledici il” (A Crucial Year to Rebuild Trust) mövzusudur. Tədbir 70 ölkəni əhatə edən 1500-dən çox dövlət, özəl və vətəndaş cəmiyyəti liderlərinin iştirakı ilə 5 proqram mövzusunun ibarət olacaq. Həmin proqramların hər mövzusunun bir gün olaraq yanvarın 25-29-da keçirilməsi planlaşdırılıb. Belə ki, “Davamlı və dayanıqlı iqtisadi sistemlərin dizaynı”, “Məsuliyyətli sənaye transformasiyası və inkişafı”, “Qlobal resurs idarəçiliyinin inkişafı”, “Dördüncü Sənaye İnqilabının texnoloji imkanları” və “Qlobal və regional əməkdaşlıqların inkişafı” mövzuları müzakirəyə çıxarılaçaq.

Bankların xarici öhdəliklərinin həcmi kiçilib

Azərbaycanda kommersiya banklarının xarici öhdəliklərinin həcmi 1.22 mlrd. manata düşüb. Banker.az bu barədə Azərbaycan Mərkəzi Bankının yanvar 2021-ci il tarixinə olan statistik rəqəmlərinə istinad edir. Bu da kommersiya banklarının xarici öhdəliklərinin son bir ayda 18.8 mln. manat (1.5%), illik müqayisədə isə 424.9 mln. manat (25.8%) azalması deməkdir. Bankların xalis xarici aktivlərinin həcmi 4.07 mlrd., məcmu xarici aktivlərin həcmi isə 5.51 mlrd. manat təşkil etmişdir. Mərkəzi Bankın hesabatına görə, ölkə iqtisadiyyatına tələblər 14.93 mlrd. manatdır. Bu, faizlər və banklararası kre-

ditlər daxil olmaqla, yaradılmış ehtiyatlar çıxılmaqla hesablanır. Qeyri-rezidentlərin və dövlət idarəetmə orqanlarının depozitləri daxil olmadan manatla depozitlərin həcmi 9.52 mlrd., xarici valyutada depozitlərin həcmi isə 8.88 mlrd. olub.

28 yanvar - 3 fevral 2021-ci il

İqtisadiyyatda şəffaflıq və nəzarətin səmərəliliyinin artmasına xidmət edən vacib struktur

Hər bir biznes sahəsində əsas olaraq 2 tərəf – hər hansı təşkilatın rəhbəri və həmin təşkilata yatırım etmək istəyən şəhmdar vardır. Əlbəttə, investisiya yatırmaq istəyən biri oradan gəlir də əldə etməyə çalışır. Eyni, zamanda, təşkilatın rəhbəri də. Təbii ki, burada hər iki tərəfin öz məqsədinə nail olma istəyi əldə hallarına da səbəb ola bilər. Bu risk isə əsas olaraq investorlar tərəfdən təhlükəlidir. Bu təhlükə həmin təşkilatın müflisləşməsi ilə də əlaqədar ola bilər. Nəticə etibarı ilə sonda bütün bunlar maliyyə qoyuluşları riskini xeyli artırır. Bu isə öz növbəsində hər hansı işə başlamadan, yatırım etmədən öncə ciddi araşdırma aparılmasını, yalnız təşkilat rəhbərinin və həmin təşkilatın nümayəndələrinin maliyyə informasiyaları ilə kifayətlənməməyi vacib şərt kimi meydana çıxarır. Belə araşdırmaların aparılması, maliyyə informasiyalarının doğruluğunu və etibarlılığını yoxlamaq üçün isə məhz bitərəf və sərbəst auditorlara ehtiyac duyulur. Bəs, auditorlar kimlərdir? Bu peşənin yaranma tarixi hansı dövrlərə gedib çıxır?

Auditorlar...

... hər hansı müəssisənin, təşkilatın hesabatının düzgünlüyünü, qüvvədə olan qanunvericiliyə əməl edilməsinin yoxlanılmasını və bu məsələ üzrə auditor rəyinin tərtib edilməsini həyata keçirən şəxslərdir. Baş mühasib fəaliyyəti ilə oxşarlıq təşkil etsə də, ondan fərqlənir, çünki auditor fəaliyyəti müəssisələrə ezamiyyətə bağlıdır – bu zaman mühasibat və maliyyə hesabatları yerində yoxlanılır. Auditorların əsas xüsusiyyəti hadisələrə daha diqqətlə və seçici yanaşa bilməsi ilə bağlıdır. Onlar yalnız səhvləri tapmır, həm də onun aradan qaldırılmasına çalışırlar, ciddi araşdırmalar aparırlar. Ümumiyyətlə, auditorların maliyyə sənədləri ilə işləmə şəklini zərgər fəaliyyətinə bənzətmək olar. Çünki auditor da sənədləri mikroskop altında baxarsa, nə dəqiq yanaşmalı, hər kağız parçasını, hər rəqəmi diqqətlə nəzərdən keçirməlidir. Əgər qayda pozuntusu aşkarlırsa, deməli mütləq qayda və qanunları da bilmək lazımdır. Beləliklə, auditor ölkənin qanunlarını, mühasibat qaydalarını hərtərəfli bilməli, xüsusi mühasibat proqramları ilə işləməyi bacarmalı, öz sahəsində çox savadlı olmalıdır. Onun səhv etmək haqqı yoxdur. Qanunlar da dəyişə bildiyindən auditorların daim özlərini təkmilləşdirməsi vacibdir. Nəticə barədə dəqiqləşdirilmiş qənaətə əsaslanmalıdırlar.

Həmçinin auditorların fərqli və çoxsaylı təşkilat və insanlarla qarşılaşdığını nəzərə alsaq, bu peşə sahiblərinin səbirlə və qarşıdakı hər səviyyədən insanla ünsiyyət qurmaq bacarıqlarının olması da mütləq qeyd etmək vacibdir.

Auditor peşəsinin tarixi

Auditor peşəsinin tarixi çox qədim dövrlərə, Roma imperiyasının mövcud olduğu vaxtlara gedib çıxır. Hələ b.e.ə. 200-cü ildə imperiya ərazisində fəaliyyət göstərən xüsusi icazəli vəzifəli şəxslər imperiyanın maliyyə və məhkəmə işlərini həyata keçirir, mühasiblərin fəaliyyətinə nəzarət edirdilər. Hesabat şəklində imperiyanın paytaxtına göndərilən bu yoxlamaların yekunu isə orada xüsusi mütəxəssislər tərəfindən dinləniliirdi. Auditor sözünün latın dilindən tərcüməsi də elə “dinləyici” mənasını ifadə edir. Audit fəaliyyətinə, həmçinin Misir və Assuriyada kənd təsərrüfatı məhsullarına vergilərin təyini ilə əlaqədar olaraq rast gəlinmişdir.

“Auditor” sözü isə ilk dəfə 1289-cu ildə İngiltərədə istifadə edilmişdir. Peşəkar şəkildə ilk audit təşkilatı 1581-ci ildə Venesiyada yaranmışdır. 1658-ci ildə Milanda buna bənzər təşkilatə rast gəlinir. Lakin dünyada auditin mühüm əhəmiyyətli bir fəaliyyət olaraq qəbul edilməsi, auditor peşəsinin tanınması və bugünkü mənası ilə ilk dəfə təbiiqinə 19-cu əsrin sonlarında İngiltərədə təsadüf olunur. Müasir audit fəaliyyətinin İngiltərədə təşkiləndən sonra bir-birinin ardınca o, ABŞ, Fransa, Hollandiya, Almaniya, Hindistan, İsveçrə, Argentina, Braziliya, Meksika, İtaliya, Yunanistan və Nigeriyada təbiiq olunmuşdur. Azərbaycanda isə...

Azərbaycanda auditor fəaliyyəti, ilk addımlar

Köhnə Sovetlər birliyinə daxil olan digər MDB ölkələri kimi, Azərbaycanda da idarə və yoxlama işləri uzun müddət dövlətin əlində olmuşdur. Amma

sözün həqiqi mənasında nə SSRİ-də, nə də Azərbaycanda həmin dövrlərdə bu-günkü anlamı ilə həyata keçirilən audit yox idi. Bununla birlikdə digər MDB ölkələri və Azərbaycanda hər zaman mühasibatlıq, yoxlama və maliyyə hesabatları mövcud olmuşdur. Lakin bu fəaliyyətlər həmin dövrlərdə sistemli bir təşkilat tərəfindən həyata keçirilməmişdir. Yalnız 1980-ci illərin ortalarından başlayaraq audit fəaliyyəti SSRİ-nin böyük şəhərlərində nisbətən özünü göstərməyə başladı. 1987-ci ildə “İnaudit” adlı anonim şirkət yaradıldı. Şirkətin hüquqi şəhmdarları isə SSRİ Maliyyə Nazirliyi, Dövlət Bankı və SSRİ-nin digər bankları, bəzi nazirliklər və xarici kapitalın ölkəyə yönəldilməsi ilə məşğul olan bir sıra qurumlar idilər.

Ölkədə sərbəst şəkildə auditor fəaliyyətinin təşkilinə yalnız Azərbaycanın öz müstəqilliyini əldə etdiyi 90-cı illərdən başlayaraq rast gəlinir. Sosializm ideologiyasından qurtulmağı bacaran Azərbaycan demokratiya yolunda inamla irəliləməyə, bir çox sahələrin dövlətin nəzarəti altından çıxaraq özəlləşdirilməsinə, milli iqtisadiyyatın dünyə iqtisadiyyatı səviyyəsinə yüksəldilməsinə, ölkədə rəqabət mühitinin formalaşmasına ciddi cəhdlər etməyə başlayır.

31 iyul 1991-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti “Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin nəzdində Audit Mərkəzinin yaradılması” haqqında qərar verir. Burada isə əsas məqsəd ölkədə istehsal fəaliyyətində islahatların həyata keçirilməsi məqsədilə yaradılan bir çox təşkilatların, səhmdar cəmiyyətlərin, anonim şirkətlərin peşəkar şəkildə yoxlamadan keçirilməsinə olan ehtiyac, həmçinin dövlətin nəzarətindən çıxaraq özəlləşmiş müəssisələrə ehtiyac yarandıqda nəzarətin həyata keçirilməsi və təhrif olunmuş, şişirdilmiş rəqəmlərin qarşısının alınması idi. Bütün bunlar nəzərə alınaraq qərar təsdiqləndi. Qərara əsasən müəssisələr auditin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar müqaviləyə əsasən fəaliyyət ilinin son gününə (31 dekabr) qədər vergi idarələrinə lazım olan bütün informasiyaları verməli idilər. Yoxlamadan keçməyən, yaxud öz təqsirləri ucbatından hesabatın gecikdiyi hallarda həmin müəssisələrə lazımi qaydada cəza tədbirləri təyin olunurdu.

1994-1996-cı illər ərzində isə ölkəmizdə beynəlxalq standartlara keçid əsasında sərbəst auditorlar sisteminin qurulması üçün bəzi hüquqi sənədlər qəbul olundu. 1994-cü ildə Azərbaycan Respublikasında “Auditor fəaliyyəti haqqında” Qanun təsdiqləndi. 20 iyun 1995-ci ildə isə Milli Məclis “Auditor fəaliyyəti haqqında” Qanunun təbiiqini təstəkləyən qərarı qəbul etdi. Bunun ardınca Milli Məclisdə 1995-ci il 19 sentyabr tarixində “Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası” haqqında əsasnamə təsdiq olundu. 1 il sonra, yəni 1996-cı il 5 aprel tarixindən isə Auditorlar Palatası öz fəaliyyətinə başladı. Xüsusilə qeyd etmək vacibdir ki, Azərbaycan Respublikasında “Auditor xidməti haqqında” Qanunun qəbul edilməsi və Auditorlar Palatasının fəaliyyətə başlaması bilavasitə ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Məhz ölkədə şəffaflığın artırıl-

ması və korrupsiyaya qarşı mübarizədə nəzarətin rolunu böyük uzaqgörənliklə düzgün qiymətləndirməyi bacaran ulu öndər auditin inkişafını dövlət quruculuğunun əsas istiqamətlərindən biri kimi dəyərləndirmiş və bu sahədə qarşıya qoyulmuş vəzifələrin həlli üçün əlindən gələni etmişdir. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev də bu strategiyaya sadıq qalaraq, auditin ölkənin sosial-iqtisadi inkişafındakı rolunu hər zaman yüksək qiymətləndirmişdir: *“Bu gün, Azərbaycanda audit xidməti iqtisadiyyatın və regionların inkişafı sahəsində geniş miqyaslı proqramların həyata keçirilməsi, ölkənin qeyri-neft sektoruna investisiya axınını gücləndirilməsi, sahibkarlığın inkişafı, əhalinin məşğulluğunun yüksəldilməsi, yoxsulluğun azaldılması və xalqın rifah halının yaxşılaşdırılması ilə bağlı iqtisadi siyasətin aparılmasında mühüm rol oynayır”*.

Əsrin dördüdə biri və qazanılmış nailiyyətlər

Artıq yaradılmasının 25 ilini arxada qoyan Auditorlar Palatası bu illər ərzində Azərbaycan Respublikasında auditin formalaşdırılması, tənzimlənməsi, inkişafı və təkmilləşdirilməsi, müəssisələrin və auditorların maraqlarının qorunması istiqamətində çox faydalı işlər görmüşdür. Ötən illər ərzində Auditorlar Palatası bir çox dövlət proqramlarının iştirakçısı olmuş, auditin təbliği və yayılması istiqamətində çox mühüm işlər görmüş, 1999-cu ildə MDB məkanında ilk dəfə Azərbaycanda beynəlxalq Daxili Auditorlar İnstitutunun (IIA) “Audit - Azərbaycan” bölməsinin yaradılmasına, 2000-ci ildə “İqtisadiyyat və audit” elmi-praktik jurnalının nəşrinə, həmçinin auditə dair çoxsaylı kitabların, ali məktəblər üçün dərs vəsaitlərinin nəşrinə nail olmuşdur. Beynəlxalq elmi-praktik konfrans, simpozium və forumlar keçirən Palata, eyni zamanda, seminar və dəyirmi masalar da təşkil etmiş, qabaqcıl xarici audit təcrübəsinin yayılması üçün mühüm işlər görmüşdür. Auditorlar Palatası yarandığı vaxtdan indiyədək öz fəaliyyətini qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada və dövlətimizin mənafeyinin qorunması istiqamətində davam etdirməkdədir. Yerli qurumlarla da səmərəli əməkdaşlıq edən Auditorlar Palatası əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi məqsədilə müxtəlif müəssisə və təşkilatlarla çoxsaylı saziş, protokol və anlaşma memorandumları imzalamışdır. Razılıq hissi ilə qeyd edilməlidir ki, Auditorlar Palatasının çoxşaxəli fəaliyyəti Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) iqtisadi müşaviri Beynəlxalq İqtisadçılar İttifaqının (Bİİ) üzvü olan Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı (Aİİ) ilə də sıx bağlıdır. Məlumat üçün bildirək ki, Aİİ 1992-ci ildən fəaliyyət göstərir və İttifaqın sədri Milli Məclisin deputatı, akademik Ziyad Səmədzadədir. Respublikanın iqtisadçı alimlərini, elm xadimlərini birləşdirən Aİİ ilə Auditorlar Palatası arasındakı əməkdaşlıq və sıx əlaqə ildən-ilə artmaqda, sözügüdə təşkilatların şəffaflıq, onun qorunması, təmini, kölgə iqtisadiyyatının azaldılması və tamamilə aradan qaldırılması ilə bağlı birgə həyata keçirdiyi konfranslar, işiq üzü görən ortaqlar nəşrlər öz miqyasına görə

həm ölkə daxilində, həm də xaricində çox böyük əhəmiyyət kəsb etməkdədir. Eyni zamanda, Auditorlar Palatasının geniş fəaliyyəti 1999-cu ildən nəşr edilən, həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet olan “İqtisadiyyat” qəzetindən də yan keçməmişdir. Auditorlar Palatasının illik hesabatları, mühüm tədbirləri, konfransları, Palatanın sədri Vahid Novruzovun mühüm hadisələr, ictimai xadimlər, elm adamları, iqtisadçı alimlər haqqında məqalələri mütəmadi olaraq “İqtisadiyyat” qəzetinin səhifələrində dərc edilir. Bundan əlavə, sıx əməkdaşlıq əlaqələrinin nəticəsi olaraq müxtəlif vaxtlarda Auditorlar Palatası və “İqtisadiyyat” qəzetinin birgə təşkilatçılığı ilə mühüm mövzulara həsr olunmuş dəyirmi masalar, konfranslar da təşkil olunmuşdur. Palatanın qeyd edilən bütün bu fəaliyyətlərinin səmərəli şəkildə həyata keçirilməsində isə sədr, iqtisad elmləri doktoru, professor Vahid Novruzovun çox böyük rolu vardır. Yarandığı ilk gündən Palataya sədrlik edən Vahid Novruzov qarşısına qoyulan vəzifələri layiqincə icra etmiş, ölkə prezidentinin vacib tapşırq və tövsiyələrinin icrasını, şəffaf biznes mühitinin formalaşmasını özünün əsas vəzifələri kimi müəyyənləşdirmişdir.

Şəffaflıq və hesabatlılıq, dövlət əmlakının düzgün idarəsi, korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində milli qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, Azərbaycan iqtisadiyyatının strateji yol xəritəsi, iqtisadi və sosial sahədə inkişafa mane olan amillərin və kölgə iqtisadiyyatının aradan qaldırılması və maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi üzrə Auditorlar Palatasının fəaliyyəti daim ölkə rəhbərliyinin də diqqət mərkəzində olmuşdur. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2011-ci il 15 sentyabr və 2016-cı il 4 aprel tarixli sərəncamları ilə ölkədə auditor xidmətinin inkişafında xidmətlərinə görə Auditorlar Palatası işçilərinin və üzvlərinin bir qrupu “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilmişdir. Eyni zamanda, ölkə prezidentinin 2020-ci il 6 yanvar tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasında auditor xidməti sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Vahid Tapdıq oğlu Novruzov “Şöhrət” ordeninə layiq görülmüşdür.

Auditorlar Palatası hər zaman kadr məsələsini də diqqət mərkəzində saxlamış, həyata keçirdiyi fəaliyyətin məsuliyyətini dərk edərək, onun daim təkmilləşdirilməsi işinə ciddi nəzarət etmişdir və edir. Elə bunun nəticəsidir ki, ölkədəki auditorların bir çoxu beynəlxalq qurumların iştirakı və təşəbbüsü ilə təşkil olunan kurslarda təcrübələrini artırmış və bir sıra xarici ölkələrdə (Almaniya, Pakistan, Çin, Hindistan, Malayziya, Slovakiya, Macarıstan və s.) auditin tənzimlənməsi prosesləri ilə tanış olmaq imkanı əldə etmişlər.

Audit fəaliyyətinin inkişafını təmin etmək məqsədilə həmçinin ölkənin müxtəlif bölgələrində (Naxçıvan Muxtar Respublikası, Gəncə, Sumqayıt, Lənkəran, Kürdəmir, Zərdab və Quba) yoxlama qurumları yaradılmışdır. Hazırda Palata bir çox nüfuzlu beynəlxalq qurumlarla - Avropa Mühasiblər və Auditorlar Federasiyası (EFAA), Sertifikatlaşdırılmış Mühasiblər və Au-

ditorların Avrasiya Şurası (ECCAA) Assosiasiyası, Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyası (IFAC), Mühasiblərin və Auditorların “Avrasiya” Beynəlxalq Regional Federasiyası, İmtiyazlı Sertifikatlaşdırılmış Mühasiblər Assosiasiyası (ACCA) ilə səmərəli əməkdaşlıq edir. Rusiya Federasiyası, Çin, Böyük Britaniya, Fransa, Kanada, Türkiyə, Rumıniya, Macarıstan, Polşa, Slovakiya, Ukrayna, Qazaxıstan, Özbəkistan, Gürcüstan, Estoniya, Litva, Latviya, Moldova, Belarusiya, Makedoniya, Monteneqro, Bolqarıstan və digər ölkələrin audit və mühasibatlıq qurumları ilə əməkdaşlıq barədə saziş və niyyət protokollarının imzalanması, intensiv işgüzar əlaqələrin qurulması, Azərbaycan auditorlarının peşə-ixtisas səviyyəsinin müntəzəm olaraq təkmilləşdirilməsi sahəsində də Palata böyük işlər həyata keçirir.

Vətənə sadıqlıq nümunəsi

Auditorlar Palatası yalnız özünə düşən vəzifələrin layiqincə həyata keçirilməsi ilə öz işini bitmiş hesab etməmiş, həm də vətənin, dövlətin dar, çətin günündə hər zaman xalqının, ölkə rəhbərliyinin yanında olmuş, ona öz dəstəyini asirgəməmişdir. Ölkədəki həmrəylik, birlik çəlginə qoşulan Palatanın sədri Vahid Novruzov qazanılan möhtəşəm Qələbə münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevə təbrik məktubu da ünvanlamış və işğaldan azad edilən torpaqların yenidən qurulması, işğaldan əvvəlkindən də daha gözəl şəkildə dirçəldilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası olaraq üzərlərinə düşən vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün əllərindən gələni etməyə hazır olduqlarını bildirmişdir: *“Qarşıda duran böyük quruculuq işləri hər birimizin özünə mühtəm vəzifələr və məsuliyyət qoyur. Biz artıq torpağı işğal altında olan məzlum bir xalq kimi yox, düşməni darmadağın edən, öz ərazilərimizi işğaldan azad edən məğnür bir xalq olaraq qaldırıq. Palatanın qeyd edilən bütün bu fəaliyyətlərinin səmərəli şəkildə həyata keçirilməsində isə sədr, iqtisad elmləri doktoru, professor Vahid Novruzovun çox böyük rolu vardır. Yarandığı ilk gündən Palataya sədrlik edən Vahid Novruzov qarşısına qoyulan vəzifələri layiqincə icra etmiş, ölkə prezidentinin vacib tapşırq və tövsiyələrinin icrasını, şəffaf biznes mühitinin formalaşmasını özünün əsas vəzifələri kimi müəyyənləşdirmişdir.*

Şəffaflıq və hesabatlılıq, dövlət əmlakının düzgün idarəsi, korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində milli qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, Azərbaycan iqtisadiyyatının strateji yol xəritəsi, iqtisadi və sosial sahədə inkişafa mane olan amillərin və kölgə iqtisadiyyatının aradan qaldırılması və maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi üzrə Auditorlar Palatasının fəaliyyəti daim ölkə rəhbərliyinin də diqqət mərkəzində olmuşdur. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2011-ci il 15 sentyabr və 2016-cı il 4 aprel tarixli sərəncamları ilə ölkədə auditor xidmətinin inkişafında xidmətlərinə görə Auditorlar Palatası işçilərinin və üzvlərinin bir qrupu “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilmişdir. Eyni zamanda, ölkə prezidentinin 2020-ci il 6 yanvar tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasında auditor xidməti sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Vahid Tapdıq oğlu Novruzov “Şöhrət” ordeninə layiq görülmüşdür.

Auditorlar Palatası hər zaman kadr məsələsini də diqqət mərkəzində saxlamış, həyata keçirdiyi fəaliyyətin məsuliyyətini dərk edərək, onun daim təkmilləşdirilməsi işinə ciddi nəzarət etmişdir və edir. Elə bunun nəticəsidir ki, ölkədəki auditorların bir çoxu beynəlxalq qurumların iştirakı və təşəbbüsü ilə təşkil olunan kurslarda təcrübələrini artırmış və bir sıra xarici ölkələrdə (Almaniya, Pakistan, Çin, Hindistan, Malayziya, Slovakiya, Macarıstan və s.) auditin tənzimlənməsi prosesləri ilə tanış olmaq imkanı əldə etmişlər.

Audit fəaliyyətinin inkişafını təmin etmək məqsədilə həmçinin ölkənin müxtəlif bölgələrində (Naxçıvan Muxtar Respublikası, Gəncə, Sumqayıt, Lənkəran, Kürdəmir, Zərdab və Quba) yoxlama qurumları yaradılmışdır.

Hazırda Palata bir çox nüfuzlu beynəlxalq qurumlarla - Avropa Mühasiblər və Auditorlar Federasiyası (EFAA), Sertifikatlaşdırılmış Mühasiblər və Au-

Hüseynova Mətanət

Вашингтонский Совет спросил помощника президента Азербайджана: “Что вы ожидаете от США?” БЕСЕДА, ОТЧЕТ HAQQIN.AZ

"Два года назад, выступая с докладом перед Атлантическим Советом, я говорил о нагорно-карабахском конфликте, об оккупации, о линии соприкосновения. Сегодня же я могу говорить совсем в другом русле, так как статус-кво совершенно изменился. Оккупация завершилась. Нет войны. Конфронтация сменилась перспективой сотрудничества". Как сообщает haqqin.az, об этом заявил в понедельник помощник президента Азербайджана - заведующий отделом по вопросам внешней политики Администрации Президента Азербайджанской Республики Хикмет Гаджиев, выступая на интернет-семинаре, который был проведен вашингтонским Атлантическим Советом (Atlantic Council). "Теперь на Южном Кавказе у нас есть прекрасные возможности для регионального сотрудничества, региональной интеграции и региональной инклюзивности. Мы думаем о создании своего рода рах саусаси (кавказский мир), новой архитектуры регионального сотрудничества и интеграции, в которой смогли бы принять участие все страны, соседствующие с этим регионом", - сказал Х.Гаджиев.

Помощник главы азербайджанского государства отметил, что еще остаются трудности, которые необходимо преодолеть для дальнейшего развития, и выразил надежду, что все государства региона и вокруг него примут участие в данном процессе. Глава Атлантического Совета и ведущий семинара, американский дипломат Джон Херbst задал Гаджиеву вопросы о том, почему Азербайджан согласился на подписание трехстороннего заявления, хотя сделал значительные территориальные приобретения в ходе войны.

Хикмет Гаджиев отметил, что Азербайджан с самого начала был готов остановить боевые действия при условии, чтобы Армения предоставила четкий график по выводу своих формирований с оккупированных территорий нашей страны.

"К сожалению, Армения несколько раз отказывалась предоставить такой график. С позиции Азербайджана в этой военной операции нужно было знать, когда остановиться. И мы остановились в тот момент, когда мы добились наших стратегических целей. Более того, нашей целью было выиграть мир. Можно выиграть войну, но выиграть мир намного сложнее. Мы согласились подписать трехстороннее заявление, потому что Армения приняла на себя обязательство вывести свои войска из трех стратегически

значимых районов Азербайджана - Агдама, Лачина и Кельбаджара", - заявил помощник президента Азербайджана. Ведущий задал вопрос о том, не связана ли встреча лидеров России, Азербайджана и Армении в Москве 11 января с тем, что, несмотря на прекращение боевых действий, отдельные столкновения продолжают.

"Нет, - ответил Хикмет Гаджиев, - это не было причиной встречи 11 января. Да, действительно, мы наблюдали несколько инцидентов, в том числе попытки армянских диверсантов продвинуться вглубь освобожденных азербайджанских территорий. Но встреча не была с этим связана. На встрече обсуждались вопросы практического претворения в жизнь отдельных положений трехстороннего заявления. В частности, было подписано новое заявление, в котором предусматривается создание рабочей группы для усиления взаимодействия в деле разблокирования региональных коммуникаций".

На просьбу ведущего прокомментировать утверждения армянской стороны об этнических чистках армян в Азербайджане, Хикмет Гаджиев весьма уместно отметил, что если речь идет о событиях в Сумгаите 1988 года, то азербайджанская сторона еще тогда провела расследование этой трагедии, и все виновные в ней понесли заслуженное наказание.

"Есть ли хоть один пример того, что в Армении было проведено расследование военных преступлений против азербайджанского населения и виновные были наказаны?" спрашивает Х.Гаджиев. "А в Сумгаите была провокация КГБ СССР. Главным зачинщиком был этнический армянин Григорян, которого потом вывезли из республики".

Далее помощник азербайджанского президента рассказал историю этнических чисток против азербайджанцев в Армении и на оккупированных территориях, отметив, что возвращение к истории является помехой на пути достижения прочного мира. По его мнению, необходимо смотреть в будущее.

На вопрос ведущего, считает ли еще Азербайджан США посредником в мирном процессе, и что он ждет от новой американской администрации президента Байдена, Хикмет Гаджиев ответил, что в новой администрации много людей, хорошо знакомых с Южным Кавказом.

Что касается непосредственно процесса мирного урегулирования, то, по мнению Хикмета Гаджиева, США могут сыграть важную роль в процессе укрепления доверия между Азербайджаном и Арменией, а также в процессе восстановления.

Ведущий передал вопрос от бывшего посла США в Азербайджане Ричарда Морнингстара, который спросил, какой стимул будет у Армении договариваться, учитывая, что Азербайджан освободил оккупированные районы, а Россия гарантирует безопасность армян Нагорного Карабаха.

Хикмет Гаджиев отметил, что Азербайджан воспринимает армян Нагорного Карабаха как своих граждан. Ранее они жили в условиях бедности и нищеты на оккупированных территориях, а теперь смогут воспользоваться всеми возможностями, которые изменившаяся ситуация предоставляет для развития всего региона. Доступ на азербайджанский рынок также даст возможность для экономического развития армянской общины, так как азербайджанское направление более выгодное по сравнению с армянским, учитывая географию и логистику. В этом, по словам Х.Гаджиева, заключается стимул.

На вопрос от бывшего посла США Мэтью Брайзы о возможности трехстороннего экономического сотрудничества между Азербайджаном, Арменией и Турцией, Х.Гаджиев ответил, что от подобного формата выиграет прежде всего сама Армения, которая сможет выйти из экономической блокады и превратиться в транзитную страну. Это даст стимул развитию армянской экономики. Но для этого, как считает Х.Гаджиев, Армения должна перестать быть заложником прошлого, думать о будущем и отказаться от своих необоснованных претензий к Турции и Азербайджану, основанных на ложном понимании истории. Армения должна стать ответственным региональным игроком.

На вопрос от представителя армянской диаспоры США о судьбе армянских военнопленных, которых Баку якобы не хочет возвращать, Хикмет Гаджиев, обращаясь ко всей армянской диаспоре, заявил, что именно они не помогают разрешению проблемы, а, наоборот, создают их: "Вы живете в хороших условиях в странах Запада, а призываете к реваншизму. Вы должны пересмотреть такое поведение... Что касается военнопленных, то всех их обменяли согласно принципу "всех на всех"... Удерживаемые же в Азербайджане на данный момент 62 армянских военнослужащих были задержаны после подписания трехстороннего заявления 9-10 ноября. Это граждане Армении, прибывшие с находящейся в Ширакском районе военной базы, которые незаконно и в нарушение достигнутых договоренностей пытались устроить диверсии на освобожденных территориях. Они атаковали азербайджанских военнослужащих и гражданских лиц, среди которых были жертвы. Согласно международному праву, эти лица не считаются военнопленными. Однако азербайджанская сторона готова к диалогу и по этому вопросу. Мы также ждем от армянской стороны конструктивного подхода. С первой карабахской войны у нас осталось четыре тысячи человек без вести пропавших. Наверное, большинство из них уже погибли. Но мы бы хотели получить от армянской стороны карты с указанием их массовых захоронений". В ходе семинара также был затронут вопрос о дальнейшей судьбе Минской группы ОБСЕ. Х.Гаджиев отметил,

что авторитет Минской группы в Азербайджане достаточно низок, так как 30 лет с ней связывались большие ожидания по достижению урегулирования и освобождению оккупированных территорий. Однако ей ничего добиться так и не удалось.

"Что же касается будущей роли МГ, то она должна адаптироваться к новым реалиям. Учитывая опыт сопредседателей в налаживании контактов между сторонами конфликта, они могут внести свой вклад в развитие мер по укреплению доверия между Азербайджаном и Арменией, а также в продвижение различных проектов", - отметил Х.Гаджиев.

При этом он особо подчеркнул, что чрезмерное и ненужное заикливание на проблеме статуса сейчас может оказаться контрпродуктивным: "Это может создать ненужные ожидания у армянской общины Нагорного Карабаха, а также сыграть на руку радикалам в Армении. Поэтому необходимо сконцентрироваться на мерах по укреплению доверия, сфокусироваться на достижении прочного мира между Азербайджаном и Арменией. Здесь МГ ОБСЕ может сыграть свою роль. Но сопредседатели должны адаптироваться к новым реалиям и подумать о своем имидже в азербайджанском обществе и мировом сообществе в целом".

На вопрос бывшего посла США в Азербайджане Роберта Секуты о роли, которую США могут сыграть в развитии новой архитектуры безопасности и сотрудничества в регионе, Хикмет Гаджиев ответил, что США могут сыграть важную роль как в одностороннем порядке, так и в качестве сопредседателя МГ ОБСЕ: "США могут способствовать укреплению доверия между Азербайджаном и Арменией, а также оказать влияние на Ереван, чтобы там отказались от реваншистской

риторики и примирились с новой реальностью. В то же время США с их богатым опытом в других сферах земного шара могут помочь в деле восстановления, разминирования и строительства на освобожденных территориях... Также важную роль может сыграть американский частный сектор. Президент Азербайджана объявил освобожденные территории зоной зеленой энергии, а восстанавливаемые города будут "умными городами" (Smart Cities). Американские компании имеют богатый опыт в этом направлении и смогут принять участие в восстановлении". В ходе семинара Хикмет Гаджиев также отметил, что важную роль в региональных процессах играет и будет играть Турция, которая граничит одновременно с Азербайджаном, Арменией и Грузией. По словам Гаджиева, Турция может оказать важное влияние на развитие трехстороннего сотрудничества и иных его форматов. Турция оказала большую поддержку Азербайджану, однако на территории Азербайджана нет турецких военных баз. Турецкие военнослужащие участвуют в совместном с Россией центре мониторинга за соблюдением режима прекращения огня.

28 yanvar - 3 fevral 2021-ci il

Son ayda bankların əhaliyə dollar satışı 72% artıb

Azərbaycanda dekabr ayı ərzində banklar tərəfindən satılan dolların satış həcmi kəskin artıb. Banklar tərəfindən ötən ay ərzində \$239.21 milyon satılıb. Bu da öncəki ayla müqayisədə 72% artımla bərabər, 2020-ci ilin aprel ayından bu tərəfə müşahidə edilmiş ən böyük rəqəm olub. Dekabr ayında keçirilən valyuta hərraclarında ARDNF Mərkəzi Bankda 637.8 milyon dollar ekvivalentində xarici valyuta satmışdı. Bu, 2020-ci ilin mart ayından sonra ikinci ən böyük rəqəm idi.

Mərkəzi Bankın açıqlamasına görə, banklar tərəfindən \$97.6 milyondan alışı həyata keçirilmişdir.

2020-ci il üzrə Azərbaycan bankları tərəfindən əhaliyə 337.41 milyon həcmində ABŞ valyutası satışı, 113.93 milyon həcmində isə alışı həyata keçirilib.

Tender qarantiyasını Banka gəlmədən əldə etmə imkanı

**PAŞA
Bank**

Ölkənin aparıcı korporativ bankı PAŞA Bank bizneslərini genişləndirmək arzusunda olan kiçik və orta biznes sahiblərinə tenderlərdə iştirak üçün Banka gəlmədən və nağd vəsait bloklashdırılmaqla tender qarantiyasını qısa

zamanda əldə etmə imkanını təklif edir. Müştəri Onlayn Bankda qarantiya üzrə müraciət formasına məlumatları daxil edib, müqaviləni ASAN İmza ilə imzalaya və rahatlıqla, evdən çıxmadan qarantiya məktubunu əldə edə bilər. Qeyd edək ki, qarantiya hesabda nağd vəsaitin bloklashdırılması ilə verildiyi zaman, müştəri müqaviləni ASAN İmza ilə imzalayır və Banka gəlmədən qarantiya məktubunu əldə edir. Qarantiya hesabda nağd vəsaitin bloklashdırılmaqla verildiyi zaman isə müştəridən analizin aparılması üçün əlavə sənəd tələb oluna bilər.

Azərbaycanda elektrik stansiyaları özəlləşdiriləcək

“İnvestisiyaları həm mövcud stansiyaların özəlləşdirilməsi, həm də yeni özəl elektrik stansiyalarının tikintisi yolu ilə cəlb etmək nəzərdə tutulur”.

Bu, İqtisadiyyat və Energetika nazirliklərinin birgə məlumatında deyilir.

Birgə açıqlamada artıq İqtisadiyyat və Energetika nazirlikləri tərəfindən bəzi kiçik güclü elektrik stansiyalarının özəlləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlandığı bildirilir.

“Eyni zamanda, nazirliklər yeni qaz-turbin elektrik stansiyasının tikintisi üçün investisiya şirkətləri ilə danışıqları davam etdirir və bir çox beynəlxalq şirkətlər layihədə iştiraka marağını ifadə edib”.

Ötən il 3,5 tondan çox qızıl istehsal edilib

Keçən il ölkənin mədənçıxarma sənayesində istehsal olunmuş əsas məhsul növlərindən sayılan qiymətli metal filizlərinin 3571,5 kiloqramı qızılın payına düşüb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına istinadla bildiririk ki, bu göstərici 2019-cu ilə müqayisədə 3,8 faiz azalıb.

Cari il yanvarın 1-nə olan vəziyyətə əsasən, 115,2 kiloqram hazır qızıl ehtiyatı var.

Azercell nümunəvi xidmət keyfiyyəti ilə daim irəlidə

Mobil operator bütün xidmət kanalları üzrə müştəri məmuniyyəti səviyyəsini qoruyub saxlamaqdadır

Müasir texnologiyaların və biznes həllərin köməyi ilə abunəçilərinin gündəlik rəbitə ehtiyaclarını rahat şəkildə qarşılamağı hədəfləyən ölkənin lider mobil operatoru “Azercell Telekom” hazırda bütün mümkün platformalar üzərindən xidmət spektrini davamlı şəkildə genişləndirir.

2020-ci ilin böyük hissəsini əhatə edən sosial təcrid şəraitinə baxmayaraq, Azercell-in müxtəlif xidmət kanalları müştəri müraciətlərini daha intensiv və operativ cavablama sistemini tətbiq edərək bu sahədə yüksək göstəricilərə nail oldu. Beləliklə, 2020-ci ildə Azercell-in Telefon Mərkəzinə ümumilikdə 3,950,821 zəng daxil olmuş,

bunlardan 95%-i cavablandırılmış, onlayn müştəri xidmətləri üzərindən 449,337 sayda sorğu daxil olmuş və bunların 98%-i cavablandırılmış, Premium dəstək xəttinə daxil olmuş 119,602 müraciətin isə 96%-i cavablandırılmışdır. Qeyd edək ki, Telefon vasitəsilə daxil olmuş müraciətlərin ortalamaya cavablama müddəti təxminən 2 dəqiqə təşkil edir ki, bu da çox yüksək göstərici nümunəsidir. Azercell-in Telefon Mərkəzi üçün 2020-ci ildə müştəri məmuniyyəti səviyyəsi 94% təşkil edib. Azercell şirkətinin il ərzində rəsmi Facebook, Instagram, Twitter, Youtube və LinkedIn sahifələrindən toplam 134,350 müraciət daxil olaraq əməkdaşlar tərəfindən cavablandırılmışdır. Fərqli kanallar vasitəsilə daxil olan müraciətlər əsasən mobil internet xidmətləri,

balans barədə məlumat, ödəmə, xidmətlərə qoşulma və s. ilə bağlı olub. Bundan əlavə, 2020-ci il ərzində şirkətin Ön Masa, Azercell Ekspres, Azercell Eksklüziv ofislərində, eləcə də Mobil Müştəri Xidmətləri vasitəsilə 949, 292 nəfər abunəçiyə üz-üzə xidmət göstərilib.

Azərbaycanda Tibbi sığorta bazarı 6% böyüyüb

2020-ci ilin yanvar-dekabr ayları ərzində Azərbaycanla fəaliyyət göstərən sığorta şirkətləri tərəfindən könüllü tibbi sığorta üzrə 101 milyon 565 min manat sığorta haqqı toplanıb. Tibbi sığorta üzrə yığımların həcmində keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5 milyon 739 min və ya 6% artım qeydə alınıb. Eyni zamanda, tibbi sığortalar üzrə şirkətlər tərəfindən hesabat dövründə 67 milyon 870 min manat həcmində ödəniş həyata keçirilib ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 7 milyon 377 min manat və ya 12% artım deməkdir.

Yeni yaradılan “Aqrar Sığorta” şirkəti aktiv fəaliyyətə başlayıb

Bildiyimiz kimi, ilk dəfə olaraq ölkədə ixtisaslaşmış müştərek sığorta şirkəti – “Aqrar Sığorta Müştərek Sığorta Şirkəti” ASC yaradılıb.

Artıq “Aqrar Sığorta” şirkəti 2020-ci ilin dekabr ayından fəaliyyətə başlayıb.

Mərkəzi Bankın məlumatına görə, dekabr ayında bu sığorta şirkəti 18 min manat sığorta yığını edib. Ancaq dekabr ayında “Aqrar Sığorta” şirkəti sığorta

ödənişləri həyata keçirilməyib.

Qeyd edək ki, müştərek şirkətin təsisçiləri “Paşa Sığorta”, “Qala Sığorta”, “Meqa Sığorta”, “Azərbaycan Sənaye Sığorta”, “Xalq Sığorta”, “Azıq Sığorta” və “Bakı Sığorta” şirkətləridir.

“Aqrar Sığorta Müştərek Sığorta Şirkəti”nin nizamnamə fondu 2 187.5 min manat həcmində müəyyən edilib. Hər bir təsisçinin payı 312.5 min manat nəzərdə tutulub.

Azərbaycanda könüllü həyat sığortası bazarı böyüyüb

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən sığorta şirkətləri tərəfindən 2020-ci ilin yanvar-dekabr ayları ərzində könüllü həyat sığortası üzrə 247 794 min manat haqq yığılıb.

Banker.az bu barədə Azərbaycan Mərkəzi Bankına (AMB) istinadən xəbər verir.

Könüllü həyat sığortası üzrə yığımların həcmində əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 14% artım qeydə alınıb.

Hesabata əsasən, sığorta haq-

lının 205 342 min manatını həyatın yaşam sığortası, 43 130 min manatını həyatın ölüm halından sığortası, 844 min manatını əmək qabiliyyətinin sığortası və 479 min manatını sağalmaz xəstəliklərin sığortası əhatə edib.

Eyni zamanda, hesabat dövründə sığorta şirkətləri tərəfindən könüllü həyat sığortası üzrə cəmi 280 441 min manat sığorta ödənişi həyata keçirilib. Bu isə öz növbəsində əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən sığorta ödənişlərinin 2.3 dəfə artması deməkdir.

Bildirək ki, ödənişlərin 275 662 min manatı həyatın yaşam sığortası, 4 780 min manatı həyatın ölüm halından sığortası üzrə həyata keçirilib.

Dekabrda banklara depozit yatırımı artıb

Azərbaycanda 1 yanvar 2021-ci ilə olan göstəriciyə görə banklara yatırılan depozitlərin həcmi 23 milyard 666.9 milyon manat olub. Bu da son bir ayda 1 milyard 361 milyon manat (6.10%) artımdır.

Bu depozitlərin 8 milyard 177.9 milyon manatı ev təsərrüfatının, 1 milyard 885.1 milyon manatı maliyyə təşkilatlarının və 13 milyard 603.9 milyon manatı isə qeyri-maliyyə təşkilatlarının vəsaitləri olub.

Ev təsərrüfatı. Son bir ayda 269.6 milyon manat (3.41%) böyüyüb. Bu depozit sahiblərinin vəsaitlərinin 4 milyard 27.1 milyon manatı milli valyutada,

4 milyard 150.8 milyon manatı xarici valyutada yatırılıb. Milli valyutada isə 1 milyard 886.8 milyon manatı tələb olunana-dək 2 milyard 140.3 milyon manatı müddətli olmuşdur. Xarici valyutada 1 milyard 487.6 milyon manatı tələb olunanadək, 2 milyard 663.2 milyon manatı isə müddətli depozitlər təşkil edib. **Maliyyə təşkilatları.** Bu portfel üzrə depozitlərin həcmi aylıq müqayisədə 44.5 milyon (2.3%) kiçilib. Manatda olan hissəsinin 189.1 milyon manatı tələb olunanadək, 414 milyon manatı müddətli, xarici valyutada isə 315.3 milyon manatı tələb olunanadək, 966.7 milyon

manatı isə müddətli depozitlər olmuşdur.

Qeyri-kredit təşkilatı olan şirkətlər. Bu portfel son bir ayda 1 milyard 135.9 milyon manat (9.11%) böyüyüb. Burada, 5 milyard 697.7 milyon manatı milli valyutada, 7 milyard 906.2 milyon manatı isə xarici valyutada olan depozitlərdir.

Ötən il banklar tərəfindən 257,5 mln. manat həcmində ipoteka krediti verilib

Ötən ilin dekabrında bankların özü tərəfindən verilən ipoteka kreditlərinin həcmi 28,8 milyon, İpoteka və Kredit Zəmanəti Fondu tərəfindən yenidən maliyyələşdirilmiş ipoteka kreditləri isə 25,4 milyon manat olub.

Banker.az bu barədə Azərbaycan Mərkəzi Bankının 2020-ci ilin dekabrı üzrə açıqladığı statistik rəqəmlərə istinad edir.

2020-ci il ərzində banklar tərəfindən 257,5 mln. manat həcmində ipoteka krediti verilib ki, bu da 2019-cu illə

müqayisədə 48,2% artımdır. Ötən il ümumiyyətlə Fondun vəsaiti hesabına verilən güzəştli ipoteka kreditlərinin həcmi 2019-cu illə müqayisədə 36.4% artaraq güzəştli ipoteka kreditlərinin illər üzrə ən yüksək göstəricisi olub.

UNEC - ELMİ FƏALİYYƏTİN TƏŞKİLİ VƏ İDARƏDİLMƏSİ DEPARTAMENTİ

UNEC - İSLAM MALİYYƏ MƏRKƏZİ
ISLAMIC FINANCE CENTER

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNIVERSİTETİ

“QARABAĞ İQTİSADİYYATININ DİRÇƏLİŞİNDƏ “HALAL” QIDA İNDUSTRİYASI: müasir çağırışlar və real imkanlar” mövzusunda konfrans

Rəsmi salamlama:
prof.ƏDALƏT MURADOV
UNEC Rəktoru

akademik ZİYAD SƏMƏDZADƏ
AR Milli Məclisin deputatı

prof. HASAN YETİM
İstanbul S. Zaim Universiteti,
Helal Gıda Ar-Ge və Mükemmeliyyət Mərkəzi Müdirlüyü
“DÜNYA ƏRZAQ BAZARINDA “HALAL” QIDA SEKTORU: QLOBAL ÇAĞIRIŞLAR VƏ PROBLEMLƏR”

prof. AMİNA DJABOEVA
RF, Kabardina-Balkariya Dövlət Aqrar Universitetinin
“Qida texnologiyası” kafedrasının müdiri
“İSLAM İQTİSADİYYATINDA QIDA MƏHSULLARININ İSTEHSALI VƏ İSTEHLAKI MƏSƏLƏLƏRİNƏ ELMİ BAXIŞ”

prof. ZABİT ASLANOV
UNEC, “Mühəndislik və təbii elmlər” kafedrasının professoru
“AZƏRBAYCANDA HALAL SERTİFİKATLAŞDIRMA: REAL VƏZİYYƏT VƏ PERSPEKTİVLƏR”

Ph.D. AYTƏN SƏMƏDZADƏ
“İqtisadiyyat” qəzetinin baş redaktoru
“ƏRZAQ TƏHLÜKƏSİZLİYİNİN TƏMİN EDİLMƏSİNDƏ TƏBİİ İNKİŞAF (MÜHİT) AMİLLƏRİNİN ROLU”

Moderator:
prof. Zahid Fərrux MƏMMƏDOV
UNEC “EFTİD” direktoru,
İslam Maliyyə Mərkəzinin rəhbəri

05 fevral 2021
saat 11:00

Çin birbaşa xarici sərmayələrə görə ABŞ-ı qabaqlayıb

Çin ötən ilin nəticələrinə əsasən, birbaşa xarici sərmayələrin ümumi məbləğinə görə ABŞ-ı qabaqlayaraq dünyada liderliyə yüksəlib. Bu barədə BMT-nin Ticarət və İnkişaf üzrə Konfransının (UNCTAD) hesabatında qeyd olunub. Sənədə əsasən, 2020-ci ildə Çin iqtisadiyyatına qoyulan birbaşa xarici sərmayələrin məbləği 4 faiz artaraq 163 milyard ABŞ dollarına çatıb. Birləşmiş Ştatlarda isə bu göstərici 49 faiz azalaraq 134 milyard dollar olub. Ekspertlər bu amili iri iqtisadiyyata malik ölkələrdən fərqli olaraq, ötən il Çində ümumi daxili məhsulun (ÜDM) 2,3 faizlik artımını rəsmi Pekinin global iqtisadiyyatın mərkəzi olmaq yolunda növbəti uğuru kimi qiymətləndirirlər.

Dünyada COVID-19 infeksiyasına yoluxanların sayı 100 milyon nəfəri ötürüb

Pandemiyanın statistikasını aparan “Worldometer” saytına istinadla xəbər verilir ki, hazırda dünyada koronavirusa 100 milyon 83 min 169 yoluxma qeydə alınıb. Həmçinin infeksiya səbəbindən ölənlərin sayı 2 milyon 144 min 729 nəfərə, sağalanların sayı isə 72 milyon 18 min 234 nəfərə çatıb.

COVID-19 infeksiyasına yoluxanların sayına

görə dünyada liderlik edən ABŞ-da koronavirusa 25 milyon 741 min 585 yoluxma halı aşkarlanıb, 429 min 820 nəfər ölüb, 15 milyon 479 mindən çox insan sağalıb. Yoluxanların sayına görə ikinci yerdə qərarlaşan Hindistanda 10 milyon 677 min 710 nəfərdə COVID-19 xəstəliyi təsdiqlənib, 153 min 624 nəfər vəfat edib, sağalanların sayı isə 10 milyon 345 min nəfəri ötürüb. Bu göstəriciyə görə üçüncü pillədə Braziliya qərarlaşıb. Burada pandemiya dövrü ərzində 8 milyon 850 min 135 nəfər virusa yoluxub, onlardan 217 min 133 nəfər həyatını itirib, 7 milyon 653 min nəfər sağalıb. Saytın məlumatına görə, hazırda dünya üzrə hər milyon nəfərə düşən ölüm sayı 274,4 nəfər təşkil edir. ABŞ-da bu göstərici 1293, Braziliyada 1017, Hindistanda isə 111 nəfərdir.

“Samsung” ABŞ-da zavodun tikintisinə 10 milyard dollar ayıra bilər

Cənubi Koreyanın “Samsung Electronics” şirkəti ABŞ-da məntiqi mikrosxemlərin istehsalı üzrə müasir zavodun inşasına 10 milyard dollardan çox vəsaitin ayrılması imkanını nəzərdən keçirir. Şirkət böyük məbləğdə sərmayənin köməyi ilə daha çox ABŞ müştərisi cəlb etmək və sahə üzrə lider – “TSMC” istehsalçısına çatmaq niyyətindədir. Dünyanın ən böyük yaddaş mikrosxemləri

və smartfon istehsalçısı Texas ştatının Ostin şəhərində mümkün zavodun tikintisi ilə bağlı məsələni öyrənir. Müəssisədə 3 nanometrlik normaların mənimsənilməsi planlaşdırılır. Bildirilir ki, bu, gələcəkdə dəyişikliklərə məruz qalacaq ilkin plandır. Hazırda tikinti işlərinə bu il başlamaq, növbəti ildə əsas avadanlığı quraşdırmaq, 2023-cü ildə isə məhsul buraxılışına start vermək nəzərdə tutulur.

28 yanvar - 3 fevral 2021-ci il Azercell-in Mobil Göz və Mobil Dış Klinikaları 2020-ci il ərzində yüzlərlə insana təmənnasız tibbi xidmət göstərib!

Sosial yönümlü layihələrə böyük önəm verən Azercell şirkətinin Mobil Göz və Mobil Dış Klinikaları 2020-ci il ərzində fəaliyyətlərini davam etdiriblər. “Azercell Telekom” MMC-in təşəbbüsü və dəstəyi ilə

olub, qaçqın və məcburi köçkün statusunda yaşayan vətəndaşlarımıza qapılarını açaraq onlar üçün ödənişsiz göz müayinələri və müalicələri təşkil edib. Noyabr ayının 24-ü klinika məcburi köçkünlər üçün salınmış “Qobu Park” qəsəbəsinə səfər edib. “Azercell Telekom” MMC, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının (UNHCR) Azərbaycan Nümayəndəliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi və “Xəzər Qayğıkeşlik Layihəsi” təşkilatının birgə iştirakı ilə həyata keçən sosial aksiya zamanı Azercell-in Mobil Göz Klinikasında çalışan peşəkar həkimlər qəsəbənin sakinlərini optometrik müayinədən keçirib, görmə qabiliyyəti zəif olan vətəndaşlara isə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının (UNHCR) Azərbaycandakı Nümayəndəliyinin vasitəçiliyi ilə Yaponiyanın “Fuji Optical” şirkətinin ianə etdiyi yüksək keyfiyyətli optik eynəklər paylanılıb. 2020-ci il ərzində 161 insana ödənişsiz göz müayinəsi və müalicəsini təşkil edən Azercell-in Mobil Göz Klinikası, 9 illik fəaliyyət dövrü ərzində 7125 vətəndaşımıza təmənnasız tibbi yardım göstərib. Ən müasir avadanlıqla təchiz olunmuş Azercell-in Mobil Dış Klinikası da pandemiya şəraitində çalışaraq təkcə avqust və sentyabr aylarında Pirallahı qəsəbəsində 200-dən çox xəstəni müayinə və müalicə edib. 2010-cu ildən etibarən fəaliyyətə başlayan klinika bu günə kimi ümumilikdə 8006 nəfərə xidmət göstərib. Xatırladaq ki, hər iki klinikada müayinə və müalicə tədbirləri “Azercell Telekom” MMC-nin dəstəyi ilə “Xəzər Qayğıkeşlik Layihəsi” İctimai Birliyinin həkimləri tərəfindən həyata keçirilir.

Ötən il Azercell-in LTE şəbəkəsinin ölkə üzrə genişlənməsi 85%-dən artıq olub

“Azercell Telekom” 2020-ci il ərzində LTE şəbəkəsinin təkmilləşdirilməsi layihəsini uğurla həyata keçirib. Qeyd olunan dövrdə Azercell-in LTE şəbəkəsinin əhatə dairəsinin əhəmiyyətli dərəcədə genişlənməsi ölkənin hər yerində abunəçilərin daha keyfiyyətli xidmətlə təmin olunmasına şərait yaradıb. Görülən işlər nəticəsində ötən il ərzində Azercell-in LTE şəbəkəsinin əhatə dairəsi 74,2%-dən 85,1%-ə yüksəlib, şəbəkənin ərazi baxımından coğrafi əhatəsi isə 61,4%-dən 72,4%-ə qədər genişləndirilib. LTE şəbəkəsinin təkmilləşdirilməsi layihəsinin başlandığı 2 il ərzində isə (01.01.2019-cu il tarixindən 2020-ci ilin sonunadək) Azercell-in LTE şəbəkəsinin əhali əhatə dairəsi 35,9%-dən 85,1%-ə, coğrafi dairəsi 22,5%-dən 72,4%-dək artıb.

LTE şəbəkəsinin genişləndirilməsi layihəsi çərçivəsində 2020-ci ildə bu texnologiya üzərindən çalışan 784 yeni radio baza stansiyası quraşdırılıb. Bu stansiyaların müəyyən hissəsi 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə işə salınıb. Ümumilikdə LTE şəbəkəsinə aid radio baza stansiyalarının sayı 2679-a çatdırılıb. Xüsusilə regionlarda görülən işlər sayəsində ölkə üzrə LTE şəbəkəsi daha da genişləndirilib. Qeyd etmək ki, keçən ilin təkcə sentyabr-dekabr ayları

ərzində 118 yeni LTE stansiya istifadəyə verilib. Şəbəkənin təkmilləşdirilməsi sahəsində aktiv fəaliyyətinin nəticəsi olaraq ölkə ərazisində Azercell-in təqdim etdiyi xidmətlərdə əhəmiyyətli irəliləyişlər olub. Görülən işlər Azercell şəbəkəsi üzrə LTE texnologiyası ilə ötürülən data trafikini həcmində də təsir edib. Son bir il ərzində bu göstərici 2,25 dəfə artıb. Hazırda şəbəkədə daşıyan ümumi trafikini təxminən 69%-i bu texnologiya üzərindən daşınmaqdadır. Ümumilikdə 2020-ci il ərzində LTE şəbəkəsi üzrə səs trafikində 14%, internet trafikində isə 60% artım əldə olunub.

Bakı və Abşeronda LTE şəbəkəsinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması tədbirləri Bakı metropolitenində də aparılır. Layihə çərçivəsində artıq 13 metro stansiyasında və tunellərdə işlər yekunlaşıb. Metro stansiyalarda aktivləşdirilən LTE-Daşıyıcı Birləşdirmə sistemi bu şəbəkədən istifadə edən abunəçilərin daha yüksək sürətli mobil internet əldə etməsinə imkan verir.

Qeyd edək ki, bölgələrdə LTE texnologiyası üzrə datanın ötürülmə sürəti, informasiyanı yükləmə müddəti və video materialların daha yüksək keyfiyyətlə ötürülməsi parametrlərinə görə Azercell ölkənin digər mobil operatorlarından öndədir. Bunu Avropanın “Systemics” şirkətinin ötən il Azərbaycanda keçirdiyi müstəqil bencmarkinq testinin nəticələri də təsdiqləyib. Dünya miqyaslı telekommunikasiya şirkəti olan Ericsson-un apardığı bencmarkinq araşdırmaları isə LTE şəbəkəsinin sürətinə görə Azercell-in “Öz sinfində” (“Best in class”) ən yaxşı operatorlardan biri olduğunu göstərib. Şəbəkənin real zaman rejimində monitorinqinə imkan verən Arge-la sisteminin tətbiqi də Azercell-in LTE şəbəkəsinin keyfiyyətinin yüksək səviyyədə olmasına imkan yaradır.

Hazırda Azercell şirkəti LTE şəbəkəsinin paytaxt və regionlar boyu daha da keyfiyyətli olması, internet trafikini yüksək keyfiyyətinin təmin edilməsi və artırılması istiqamətində texniki tədbirləri davam etdirir. Lider mobil operator LTE üzərində çalışan baza stansiyalarının sayını da sürətlə artırır.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Aytən Səmədzadə, Akif Musayev, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacızadə, Elşad Səmədzadə, Məhiş Əhmədov, Müşfiq Atakişiyev, Bəyalı Ataşov, Rüşfət Quliyev, Mürqasım Vahabov, Süleyman Qasımov, Ədalət Muradov, Vahid Novruzov, Aydın Hüseynov, Rəsul Balayev, Cahangir Qocayev, Abbas Əliyev

Dizayner:

Lamiyə NƏBİYƏVA

Redaksiyanın ünvanı:

Əliyev Əliyev küçəsi, 7

Redaksiya: +99412 566 09 60

Faks: +99412 514 14 27

Mühasibatlıq:

+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər

Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə

uyğun gəlməlidir. “İQTİSADİYYAT”

qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və

səhifələnməmiş, «Azermidia» MMC nəşriyyatı

mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya:

022201; İndeks: 0355; Tiraj: 2500